

EGYSZERŰ ADÓFAJTÁK MAGYARORSZÁGON

SIMPLE TAX VARIETIES IN HUNGARY

GŐSI Zsuzsanna

Kulcsszavak: *adózás, kedvezményes lehetőségek, egyéni vállalkozó, sportszektor*

Keywords: *taxation, preferential opportunities, sole proprietor, sports sector*

JEL kód: *H21*

<https://doi.org/10.33565/MKSV.2019.02.02>

ÖSSZEFOGLALÓ

A KATA szerinti adózás mind az egyéni vállalkozók, mind a mikro vállalkozások körében az elmúlt években vált népszerűvé. Az adózási módot 2013-ban lehetett először választani. Az első évben országos szinten 28 316 millió Ft adóbevétel kapcsolódott hozzá, ami 2017-re közel a négyszeresére, 98 182 millió Ft-ra emelkedett. Az EKHO a bérjellegű jövedelmek esetében jelent kedvezményes adó és járulékszállítási lehetőséget. Az adózási módot csak meghatározott szakmakörökben foglalkoztatottak választhatják. A bevezetésekor jellemzően az írói, alkotói, művészeti területek képviselői voltak a kedvezményezettjei. A 2010-es év közepé óta azonban már a sport területén foglalkoztatottak is választhatják. Ebben a szektorban ráadásul magasabb az értékhatár és további kedvezmények is igénybe vehetők. Ezek közül a legjelentősebb az, hogy a hivatásos sportolók esetében a foglalkoztatót nem terheli az adó és járulékszállítás. A sportszervezetek számviteli beszámolója is visszatükrözi ezt a csökkentett járuléktérhet. A hátránya a rendszernek, hogy torzítja a piaci alapú működést a sport szférában. Ez a két kedvező mód azonban hátrányokkal is jár, hiszen a használatuk a későbbiekben alacsonyabb társadalombiztosítási ellátást jelent. Összefoglalva az adatok egyértelműen mutatják, hogy sokan élnek a kedvezményes adózási lehetőséggel. A hosszútávú hatása, vagyis az alacsonyabb nyugdíj egyelőre nem riasztja el az érintetteket.

SUMMARY

KATA taxation has become popular with both sole proprietors and micro businesses in recent years. The taxation method could be first chosen in 2013. In this year 28,316 million HUF tax revenue was related to this method at national level, which increased by nearly four times by 2017 to 4,188 million HUF. EKHO offers a reduced rate of tax and contribution on wage income. The method of taxation can only be chosen by those who work in specific fields. At the time of its introduction, beneficiaries were typically writers, artists, and others worked in the fields of different arts. However, since the middle of the year 2010, beneficiaries can be employed in sports sector as well. In addition, in this field, the value limit is higher and further discounts are available. The most important benefit is that in the case of professional athletes, the employer is not liable to pay taxes and contributions. The accounts of sports organizations reflect the reduced contribution burden. The disadvantage of the system is that it distorts market-based operation in the sports sector. However, favorable tax systems have disadvantages, as their use will mean lower social security benefits in the future. To sum up, the data clearly show that many people chose from the preferential tax opportunities. The long-term impact, i.e. the lower pension does not discourage the people concerned yet.

BEVEZETŐ

A magyarországi adórendszerben több választási lehetőség is van, melyekkel a kisvállalkozások és egyéni vállalkozások, illetve a magánszemélyek tudnak kedvezményesen adót és járulékot fizetni. A tanulmányban ezek közül a Kisadózó Vállalkozások Tételes Adóját (KATA) és az Egyszerűsített Közteherviselési Hozzájárulást (EKHO) elemezzük. A választás azért erre a két adónemre esett, mert mindkettő hatással van az adózási formát választók pénzbeli társadalombiztosítási ellátására és későbbi nyugdíjára.

A tanulmányban bemutatásra kerülnek a legfontosabb jellemzőik, és azok főbb változások, amelyek az évek során bekövetkeztek. Az elemzett adatok a Központi Statisztikai Hivatal adatbázisából és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal évkönyveiből származnak. Az EKHO esetében néhány érintett szervezet számviteli beszámolója is áttekintésre került a pontosabb kép megismerése céljából. A két adónem elemzését azért is érdemes együtt vizsgálni, mert hatással lehetnek egymásra. A törvények szerint 2018 január 1-től az egyéni vállalkozó nem választhatja a közterhek EKHO szerinti megfizetését az egyébként EKHO szerint adóztatható tevékenységére, amennyiben e tevékenységére az adóévben a kisadózók tételes adója szerinti adózási módot választotta.

SZAKIRODALOMFELDOLGOZÁS

A magyar adórendszer

Az adórendszer egy adott országban egy adott időszak alatt hatályos adónemek összessége a kapcsolódó eljárásokkal és az intézményekkel együtt (GALÁNTAINÉ, 2006). A mai magyar adórendszer kialakulása a rendszerváltáshoz köthető. Ez tekinthető a magyarországi negyedik adóreformnak, melynek célja a nyugat-európai modellhez való közeledés volt. A kialakított szisztéma akkor azzal számolt, hogy kevés számú, szoros elszámolási adóalany lesz. Ez azonban nem így történt. Néhány problémás pont miatt még mindig ehhez a kiindulópontoz köthető (HERICH, 2018). A piacgazdaságra való átmenet érdekében készült el, az akkori átfogó adóreform. Ennek a legfontosabb elemei az általános forgalmi adó, a személyi jövedelemadó és a társasági nyereségadó kialakítása volt. Ezekhez kapcsolódik még az adózás rendjéről szóló, majd a helyi adókról szóló törvény, melyek kifejlesztése már az 1990-es évhez köthető. Az ekkor meghatározott jogi és intézményi keretek mind a mai napig hatással vannak hazánk adózására. Az azóta eltelt időben számtalan változtatással találkozhattunk, melyek hol egyszerűsítést, hol további plusz pénzbeli és adminisztrációs terheket jelentenek. A döntéshozók számára bár a kezdeti időktől egyértelmű volt, hogy az adótblák és a rendszer egészének egyszerűsítése javítana a hatékonyságon. A kiigazítására tett lépések azonban nem voltak mindig egyenes vonalúak (SEMJÉN, 2006).

A magyar adórendszer az bár az alapjait megtartotta számos változáson ment keresztül az évek folyamán. A szisztéma mindig kapcsolódott az aktuális adópolitikához. Az állandó elemek mellett a változásokhoz igazodó vagy igazított folyamatos struktúráként határozhatjuk meg a rendszert. Az adónemek között találhatunk főadókat, melléadókat, illetve kiegészítő adókat is (AMBRUS, 2012). A különböző adóreformoknak köszönhetően számos olyan adózási móddal találkozhatunk, amely egyszerűsítette a nyilvántartási folyamatokat vagy egyszerűen kisebb adó terhet jelent az adott adózási módot választó részére.

Az adórendszer által biztosított előnyöket és azok formáit a következőképpen foglalhatjuk össze:

- Adómentesség; a jövedelmek egy részére vagy teljes egészére nem kell adót fizetni. Ide tartozik a családi pótlék, vagy az őstermelők bevételeinek egyrésze.
- Adókedvezmények; a számított adót vagy adóalapot csökkentő tételek. Adónemenként ez eltérő lehet. A személyi jövedelemadó esetében ilyen a súlyosan fogyatékos magánszemély kedvezménye vagy a családi adókedvezmény. Társasági adó esetében adóalap csökkentő lehet az alap vagy alkalmazott kutatás közvetlen költsége.
- Egyéb adóelőnyök; ide sorolhatóak az úgynevezett egyszerűsített adó megállapítási lehetőségek. Ilyen többek között az EVA, a KATA, de az egyéni vállalkozók átalányadóztatása is.
- Kiskapuk, mint adóelőnyök. A hatályos jogszabályok melletti adóminimalizálás. Erre lehet példa mikor az adóelőnyök miatt a család több tagja kiváltja az őstermelői igazolványt, vagy egyéni vállalkozói regisztrációt és a KATA szerinti adózási módot választja (GALÁNTAINÉ, 2006; AMBRUS, 2012).

Kis és középvállalkozások, valamint az adórendszer

A magyar kis és középvállalatok száma a működő vállalkozásokon belül magas. Ezen belül is kiemelkedik a mikro vállalkozások aránya (BÁN, 2018). A számuk az Európai Unióhoz képest is magas, a munkavállalók részaránya is a közösségi átlag felett van. Az értékteremtő képességük azonban elmarad az uniós átlagtól (KISS, 2014). A KSH 2017-re vonatkozó adatai szerint a működő vállalkozások száma 717 357 db, ezen belül az 1-4 főt foglalkoztatóké 643 182 db (90%), míg a több mint 250 főt foglalkoztatóké mindösszesen 1 035 db (0,15%) (KSH, 2019). A mikro és kis vállalkozások számára 2019-ben elérhető adózási módok közül három egyszerűsített forma található, amelyet a gazdálkodó szervezetek szívesen választanak:

- Egyszerűsített Vállalkozási Adó (EVA)
- Kisvállalati Adó (KIVA)
- Kisvállalkozások Tétéles Adója (KATA)

A három adónemnek eltérő szabályozási rendszere van, és részben eltér azoknak a köre, akik élhetnek a választási lehetőséggel. A három közül az egyszerűsített vállalkozási adó 2003, míg a másik két adónem 2013 óta érhető el a vállalkozások számára. Ezen adó formák előnye: javítják a kis- és középvállalkozások hatékonyságát, és értékteremtő képességét. A jelen helyzetben megfigyelhető, hogy EVA kulcsának változása és két új adónem bevezetése miatt az EVÁ-t választók száma folyamatosan csökken. A rendszerváltás után a legelső Magyarországon bevezetett egyszerű adózási forma volt. Az akkori kormányzat a bevezetésével a mikro- és kisvállalkozások adó és adminisztrációs terheit próbálta csökkenteni. Ennek következtében pedig pozitív hatásként azt várta, hogy növekedjen a gazdasági aktivitásuk. Költségvetési oldalon az adózási morál javítása

és bevétel növelése szerepelt célként. (TÓTH - TÓTH, 2003). Egy interjúk alapján történő felmérés során részben igazolódtak az elvárások. Az EVA adózási fegyelemre gyakorolt hatását a vállalkozások összességében pozitívnak ítélték meg. Az adóterhelést mértékét a legtöbb adózó elfogadhatónak tartotta, a másrészt a nyilvántartási és adózási szabályok egyszerűsége is fontos szempont volt számukra. Szintén a megkérdezések alapján az EVA bevezetése nem növelte a rejtettgazdaságot, és a szürke foglalkoztatást (SEMJÉN et. al., 2009).

Az elég jó adórendszer

Az adórendszer kialakítása fontos lépés lehet egy gazdaság működéséhez. Az ideálishoz közeli állapot azért is lényeges, mert az adóbevételek tekintetében így érhető el a legmagasabb szint. A közgazdászok számos megközelítéssel próbálkoztak ennek érdekében. Samuelson és szerzőtársai a modern adóztatáshoz szükségesnek tartja a következőket (SAMUELSON – NORDHAUS, 1988):

- megbízhatóság elve; az adóterheket az érintettek képesek legyenek befizetni
- kiszámíthatóság elve; a stabil környezet kiszámíthatóvá teszi az adóbevételeket, és az érintettek is képesek adótervet készíteni
- érvényesíthetőség elve; betarthatóság és betartathatóság
- jutányosság elve; az adóbeszedés költségei és az adóbevételek költségei arányosak legyenek
- konzisztencia elve; összhangban legyen a gazdaságot érintő többi hazai és nemzetközi szabályrendszerrel.

Stiglicz (2000) más megközelítésben, de szintén megfogalmazott öt elvárást az ideális adórendszerrel szemben. Ezek a következők:

- gazdasági hatékonyság; ne torzítsa az erőforrások hatékony felhasználását
- igazgatási egyszerűség; a jogszabályok betartása viszonylag könnyű legyen, a nyilvántartások a lehető legegyszerűbb formátumúak
- rugalmasság; viszonylag egyszerűen alakítható legyen a változó gazdasági környezethez,
- politikai felelősség; annak figyelembevétele, hogy a jövedelemadók terheit a lakosság közvetlenül, míg a forgalmi adók terheit közvetetten viseli
- igazságosság és méltányosság (STIGLICZ, 2000).

Ezeknek az elveknek a figyelembevétele esetén az optimális adózás esetében egy adott országban néhány adónem található, ami miatt átláthatóbb a rendszer és könnyebb az adóellenőrzés. Ezek között lehetnek közvetlen és közvetett adók is. A relatív adókulcsok viszonylag alacsonyak, amely azért is lényeges mert javítja az adófizetési hajlandóságot. A jól megtervezett adórendszer segítségével elérhető a gazdasági növekedés, a beruházások támogatása, a munkahelyteremtés ösztönzése. Ezzel párhuzamosan javul a társadalmi igazságosság is (BORDÁS, 2018). A mai magyar szisztémára az egyszerűség semmiképp

nem jellemző, hiszen a 4-5 fő adónem mellett több mint 40 egyéb adófizetési kötelezettség tartunk számon.

Adóelkerülés, adócsalás

Az adóelkerülés (adó optimalizálás) és adócsalás szintje megfelelő adórendszerben alacsony. A két fogalom a mindennapi használat során nagyon gyakran összemosisdik. A legegyszerűbb megkülönböztetés az, hogy az adócsalás az írott szabályok egyértelmű megsértését, míg az adó optimalizálás a szabályok betartása mellett a lehető legkisebb adó megfizetését jelenti. A rejtett gazdaságnak találkozhatunk tágabb és szűkebb meghatározásával is. A tágabb meghatározás szerint azok a gazdasági tevékenységek tartoznak ide, melyek a hatóságok nem regisztrálnak és valamilyen módon kikerülnek az állami szabályozást, vagy rejtve maradnak az állam elől adóelkerülési célból (SCHNEIDER, 2012; LACZKÓ et.al., 2009). Ebbe a megfogalmazásba beletartoznak az illegális tevékenységek is. Emellett létezik egy szűkebb definíció is az irodalomban a rejtett gazdaság meghatározása (BALOGH, 2014). A szűkebb meghatározás a legális tevékenységekre szűkíti le a kört, mely szerint a következők tartoznak ide:

- adóelkerülés
- egyes munkaerőpiaci szabályozások be nem tartása, mint a minimálbér, a munkaórák száma vagy a munkavédelmi előírások
- egyéb adminisztrációs előírások elkerülése.

Az adózói magatartás leírása számos modell született, amelyek jellemzően nem adófizetési hajlandóságot, hanem adócsalás jellemző vonásait mutatják be. A klasszikus modellek alapvetően a jövedelemadózás szempontjából vizsgálják az adózói magatartást (ALLINGHAM - SANDMO, 1972; SRINIVASAN, 1973). A klasszikus modell alapján a racionális haszonmaximalizáló egyének a jogkövetés és adócsalás közötti választását meghatározó döntéseket a következő tényezők alakítják (SEMJÉN, 2017):

- az adózók jövedelemszintje
- az adókulcsok
- az ellenőrzési/lebukási valószínűség
- a büntetés mértéke.

Az adóelkerülés és fekete gazdaság ettől függetlenül minden gazdaságban jelen van. A fekete gazdaság vagy más néven rejtett gazdaság Magyarországon szakértői becslések alapján a 2000-es években a GDP közel 15%-át tette ki (BALOGH, 2014). Ennek egyik csökkentési lehetősége az adórendszer optimalizálása, egyszerűsítése.

Az egyszerűbb módszerek és az alacsonyabb adókulcsok segíthetik azt a folyamatot, hogy a gazdasági szereplők az őszinte tisztességes adóbevallást készítsenek. Magyarországon az elmúlt években számos olyan intézkedés történt, amely a foglalkoztatást érintve csökkenti az adóelkerülést. Ide tartozik a szociális hozzájárulási adó folyamatos csökkentése,

amelynek értéke 2012-es 27%-ról 2019. július 1-től 17,5%-ra csökkent. A sport területén szintén az adóelkerülést szolgálta, hogy 2010 július 1-től a sportszakemberek is jogosultak az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás alapján megfizetni az adót és járulékokat. Az önfoglalkoztatók esetében a gazdaság kitisztulását segítette elő a kisadózó vállalkozások tételes adója, amely minimális adminisztrációs teherrel járó alternatíva. A kifehéredés ellen hat azonban a minimálbér folyamatos emelkedése, mert a fizetendő adó és járuléktömeg nem változik az egyes szervezetek esetében.

Az adóelkerülés mértékének csökkenését hozhatná ezeken túl az etikus adózói magatartás. Az etikus adózó a jogalkotó szándéka szerint cselekszik és a fogalmi köréből kizárt az adóelkerülés vagy az adóoptimalizálás. Ahhoz, hogy ez megvalósuljon több feltételnek is meg kellene felelni az adórendszernek (BÁNFI, 2014), melyek a következők:

- a lehető legegyszerűbb adórendszert kell kialakítani
- egyszerűsíteni kell a számviteli rendszert
- nemzetközileg össze kell hangolni
- és plusz tényezőként megemlíthető a szinte teljeskörű nyilvánosság.

ANYAG ÉS MÓDSZER

A tanulmány két egyszerű adónem jellemzőit mutatja be. Ez a kisvállalkozások tételes adója (KATA), és az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás (EKHO). A publikáció a dokumentumelemzés módszerére épül. Az adatokat leíró statisztikai módszerekkel vizsgáltuk. A pontos helyzetkép miatt áttekintésre kerültek a kapcsolódó adótörvények, különös tekintettel az évenként megjelenő módosításokra. A két adónem vonatkozásában a nyilvános elérhető adatbázisok adták az alapot. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal által megjelentett adóévkönyvek és a Központi Statisztikai Hivatal által nyilvántartott tételek, valamint néhány érintett vállalkozás számviteli beszámolója. Az adatgyűjtés a KATA esetében a 2013 és 2017 közötti időszakot öleli fel, mert ekkortól lehet élni ezzel adózási módszerrel. Az EKHO esetében a 2010-es évektől kezdődően kerültek gyűjtésre az adatok, mert az adózási lehetőség ettől az évtől terjedt ki a sportszektorra.

EREDMÉNYEK

Kisvállalkozások tételes adója (kata)

A kisadózó vállalkozások tételes adója (KATA) 2013 január 1-től választható. A szabályozás hátterét a 2012. évi CXLVII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és kisvállalati adóról szóló törvény adja. A törvény alapján a KATA főbb jellemzőit a következő részben kerülnek bemutatásra.

A KATA alanya lehet:

- egyéni vállalkozó
- egyéni cég,
- kizárólag magánszemély taggal rendelkező betéti társaság
- kizárólag magánszemély taggal rendelkező közkereseti társaság
- ügyvédi iroda.

A tevékenységet év közben kezdő vállalkozó az állami adóhatósághoz történő bejelentkezéssel egyidejűleg jelentkezhethet be az adó hatálya alá. A már vállalkozási tevékenységet folytató saját döntés alapján bármikor választhatja ezt adózási formát. Ebben az esetben a következő hónap első napja lesz az indulási dátum. Ez azért előnyös, mert néhány adónem esetében kizárólag egy évben egyszer lehet január 1-től lehet adózási módot választani.

A kisadózó vállalkozás főállású kisadózó után havonta 50 000 Ft összegű tételes adót fizet. Itt a törvény lehetőséget ad 75 000 Ft összegű tételes adó megfizetésére. A magasabb adófizetés esetén a biztosított magasabb összegű pénzbeli társadalombiztosítási ellátásra válik jogosultá. A nem főállású kisadózó után pedig havonta 25 000 Ft kötelezettség keletkezik, ez azonban a későbbiekben semmilyen társadalombiztosítási ellátásnak nem képezi alapját.

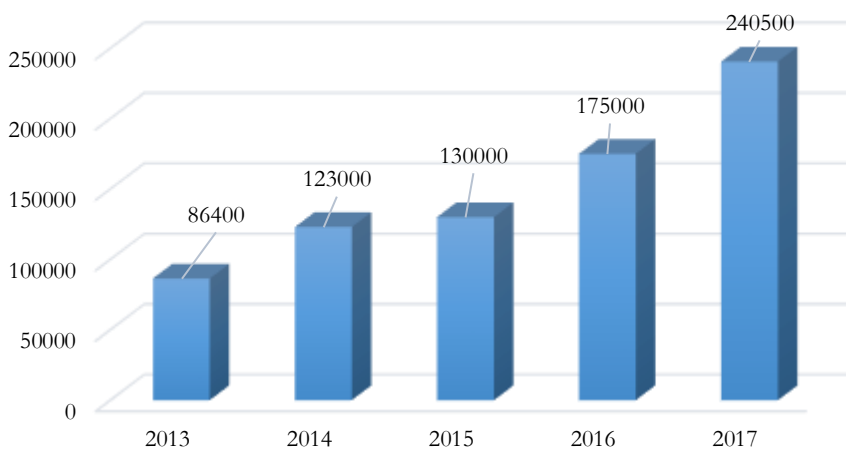
A kisadózó vállalkozások a tételes adó megfizetésével mentesülnek a megszerzett jövedelemmel kapcsolatban a következő adó és járulék megállapítása, megfizetése és bevallása alól:

- a vállalkozói személyi jövedelemadó és vállalkozói osztalékalap utáni adó vagy átalányban megállapított jövedelem utáni adó
- társasági adó
- a személyi jövedelemadó, és az egyéni járulékok (nyugdíj, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci)
- a szociális hozzájárulási adó, valamint a szakképzési hozzájárulás.

A kisadózó vállalkozásnak az adóévet követő év február 25. napjáig nyilatkozatot kell tennie az adóévben adóalanyként megszerzett bevételéről.

A legnagyobb előnye ennek az adózási módnak egyszerűségében rejlik és a kisvállalkozó számára költségtakarékos megoldást jelent. Szintén kedvező lehet, hogy a bevallás elkészítéséhez nem kell feltétlenül könyvelőt alkalmaznia a rendszer egyszerűsége miatt (HANDA, 2013). A kisadózó vállalkozásnak elegendő bevételi nyilvántartást vezetnie, amelynek a következő adatokat kell tartalmaznia: sorszám, bizonylat sorszáma, bevétel összege, a bevétel megszerzésének időpontja. Ezzel teljesen egyenértékű az is, ha a vállalkozó a nyugtákat és számlákat teljeskörűen megőrzi.

A KATA hatálya alá az előzőekben már említett 2013 január 1-től lehet bejelentkezni. A Nemzeti Adó és Vámhivatal adatai alapján a népszerűsége azóta is töretlen: évről évre növekszik. A kisadózó vállalkozások számát az 1. ábrán láthatjuk.



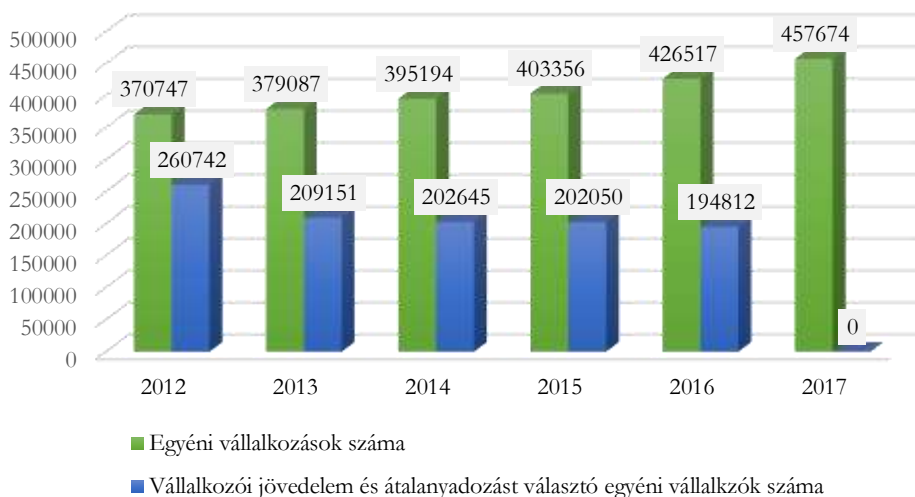
1. ábra A kisadózó vállalkozások tételes adóját választók száma Magyarországon, (db)

Forrás: NAV évkönyvek, saját szerkesztés

A kisadózó vállalkozások tételes adója az egyéni vállalkozók körében is egyértelmű népszerűségnek örvend. Ők a törvény adta lehetőségek szerint a következő adózási módokat választhatják:

- személyi jövedelemadó
 - o vállalkozói jövedelem szerint
 - o átalányadózás szerint
- egyszerűsített vállalkozási adó
- kisadózó vállalkozások tételes adója.

A rájuk vonatkozó összefoglaló adatokat a 2. ábra tartalmazza. Ez alapján látható, hogy számuk 2012-től kezdve folyamatosan emelkedik. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal adatai alapján azonban az is kiderül, hogy a személyi jövedelemadó rendszerében (vállalkozói jövedelem és átalányadózás szerint) adózók száma folyamatos csökkenést mutat. Az ábrán ugyan nem szerepel, de az egyszerűsített vállalkozási adó hatálya alá tartozók is folyamatos csökkenő tendenciát mutatnak.



2. ábra. Az egyéni vállalkozások száma Magyarországon (db) és a személyi jövedelemadó hatálya alá tartozó egyéni vállalkozások száma (vállalkozói jövedelem vagy átalányadózás szerinti adózók) (db)

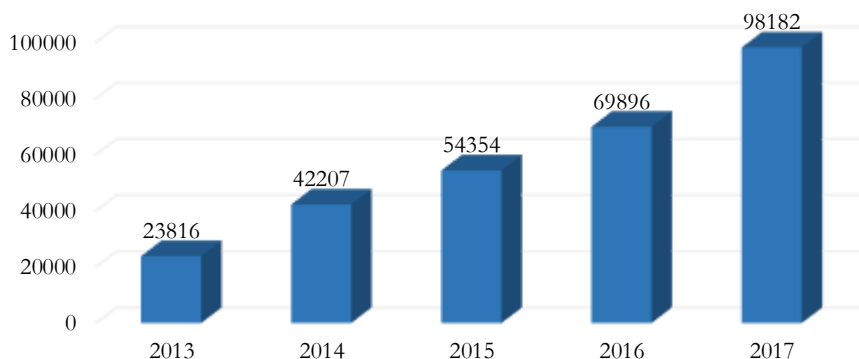
Forrás: NAV évkönyvek, saját szerkesztés

Bevételi határ a KATA esetében

A nevében is szerepel, hogy a kisadózó vállalkozásokról beszélünk. A választás egyik fontos feltétele, hogy törvény bevételei felső határt szab. A bevezetésekor ez hatmillió forint volt, amely megegyezett az általános forgalmi alanyi adómentességének értékével. Ezt követően 2017-es évben felemelték tizenkettő millió forintra, azonban az általános forgalmi adó alanyi mentességének határát csak nyolcmillió forintra. Így azon vállalkozók, akik továbbra sem szerettek volna az általános forgalmi adó miatt bonyolultabb elszámolási szabályokat alkalmazni figyelembe kellett, hogy vegyék a nyolcmillió forintos értéket. 2019 január 1-től azonban mindkettő egységesen tizenkettő millió forint. Természetesen most is és régebben is előfordult, hogy a bevétel meghaladja a törvényben meghatározott összeget, ebben az esetben az adófizetési kötelezettség a bevételi határ feletti rész 40%-a.

Magasabb vagy alacsonyabb tételes adó fizetés?

Az 1. ábrán látható volt, hogy a KATA adózást választók száma 2013-ról 2017-re a 178%-kal növekedett. Ugyanezen időszak alatt a bevételek az adónemből 246%-kal emelkedett. A változást a 3. ábra szemlélteti. Ennek egyik indoka lehet az önként vállalt magasabb adóteher, amely 2014-től elérhető.



3. ábra. Kisadózó Vállalkozások Adójából származó központi költségvetési bevétel, adóbevétel (millió Ft)

Forrás: NAV évkönyvek, saját szerkesztés

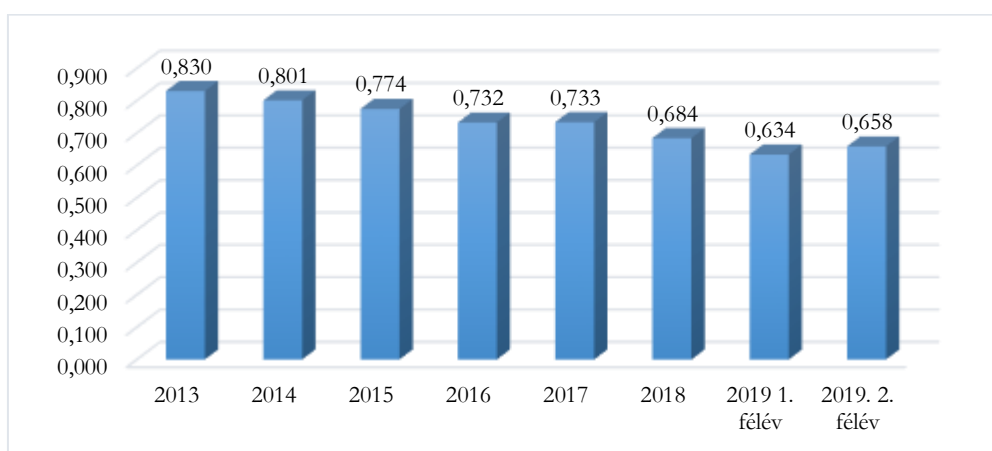
Miért választ valaki magasabb adófizetést. A válasz egyértelmű: a társadalombiztosítás pénzbeli ellátásait ez az összeg határozza meg. Így aki jövőben magasabb ilyen típusú jövedelmet szeretne kapni, megéri az adóteher. Pénzbeli ellátások közé tartozik: a nyugdíj, a táppénz, a csecsemőgondozási díj és gyermekgondozási díj. A főállású kisadózó esetében az évek során többször is változott az az összeg, ami alapján a járandóságot meghatározzák. Ennek indoka, hogy 2013-tól többször is változott (csökkent) a szociális hozzájárulási adó mértéke, így ez hatással volt az ellátások alapjára is. Az 1. táblázatban látható a befizetett adó összegéhez kapcsolódó érték, illetve összehasonlításként a minimálbér. A későbbi kedvezőtlen nyugdíjat előrevetíti, hogy az 50 000 Ft-os adó esetében az összeg folyamatosan a minimálbér alatt van. Míg a 75 000 Ft-os emelt adófizetés esetén bár felette van, de szakaszosan közelíti a minimálbért.

1. táblázat. A kisadózó vállalkozások tételes adójához kapcsolódó ellátási alap és a minimálbér (Ft-ban)

Év	50 000 Ft adófizetéshez kapcsolódó ellátási alap	75 000 Ft adófizetéshez kapcsolódó ellátási alap	Minimálbér
2013	81 300	x	98 000
2014	81 300	136 250	101 500
2015	81 300	136 250	105 000
2016	81 300	136 250	111 000
2017	93 500	157 000	127 500
2018	94 400	158 400	138 000
2019 1. félév	94 400	158 400	149 000
2019 2. félév	98 100	164 000	149 000

Forrás: 2012. évi CLVI. törvény hatályos változatai alapján, saját szerkesztés

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény figyelembevételével, ha főállású kisadózónak a mindenkori minimálbérnél alacsonyabb a nyugdíjárulékot-alapot képező keresete akkor a biztosítási időnek az arányos időtartama vehető figyelembe szolgálati időként. Azaz, amennyiben a főállású kisadózó a havi 50 000 Ft-os adófizetést választja nem csak a nyugdíj összegének számítása során, hanem a nyugdíjjogosultság elbírálás tekintetében is arányosítani kell a szolgálati idejét. (Leegyszerűsítve az eleve alacsony nyugdíjalaphoz csökkentett szolgálati idő párosul. Például 0,75-ös arányszám esetében egy év helyett csak kilenc hónap a szolgálati idő.) A rátát az ellátási alap és a minimálbér hányadosaként kapjuk meg. A 2013-as évtől kezdődően láthatjuk az értékeket 4. ábrán. Az arányszám alapján elmondható, hogy a KATÁ-s vállalkozók nyugdíjvárománya rendkívül alacsony.



4. ábra. Az arányosított szolgálati idő a különböző években

Forrás: 2012. évi CLVI. törvény és 1997. évi LXXXI hatályos változatai alapján, saját szerkesztés

Egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás (EKHO)

Az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás alapján történő elszámolást kizárólag magánszemély választhatja. Emellett az adózási mód mellett dönthet munkaviszony keretében, megbízási jogviszony esetében, egyéni vállalkozóként, társas vállalkozás személyesen közreműködő tagjaként egyaránt. Az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás előírásait a 2005. évi CXX. törvény tartalmazza. A különlegessége, hogy meghatározott foglalkozásokra (FEOR számok szerint besorolás) érvényesíthető. Egyszerűsítve a művészeti ezen belül többek között az írói, színházi, előadó művészi, valamint ezen tevékenységeket segítő foglalkoztatásokra, valamint a sportszektor területére terjed ki.

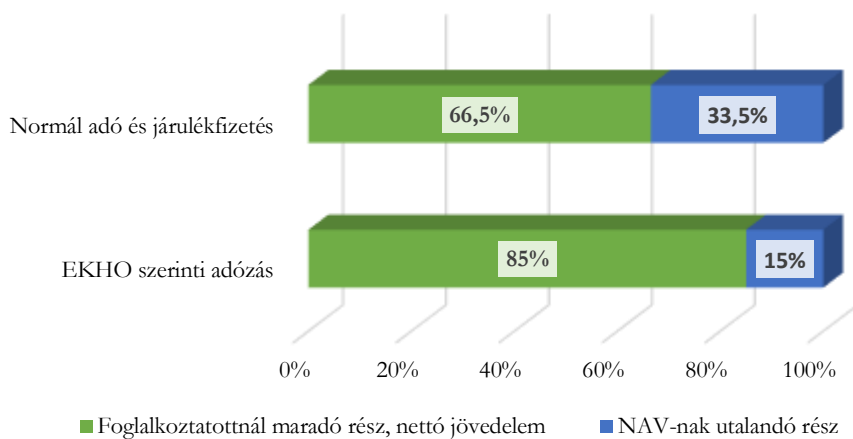
Az EKHO-t választani szándékozó magánszemélynek rendelkezni kell olyan legalább a mindenkori minimálbérenek megfelelő összeggel, amely után az általános szabályok szerint fizeti meg közterheket. A jövedelem származhat munkabérből, megbízási díjából, egyéni vállalkozói kivétekből egyaránt. Amennyiben szakmakód szerint jogosult valaki az EKHO

választására és csak egy helyen foglalkoztatott akkor a minimálbér összegéig a normál közterhek megfizetésére kötelezett, és felette pedig a kedvezményes adózásra.

A magánszemélyeknek az EKHO alapjából 15% közterhet kell megfizetnie. A 15% közteher egyösszegben kerül elutalásra a központi költségvetés felé. Azonban ez az összeg három részre oszlik:

- 9,5% személyi jövedelemadó
- 3,9% nyugdíjjárulék
- 1,6% természetbeni egészségbiztosítási járulék.

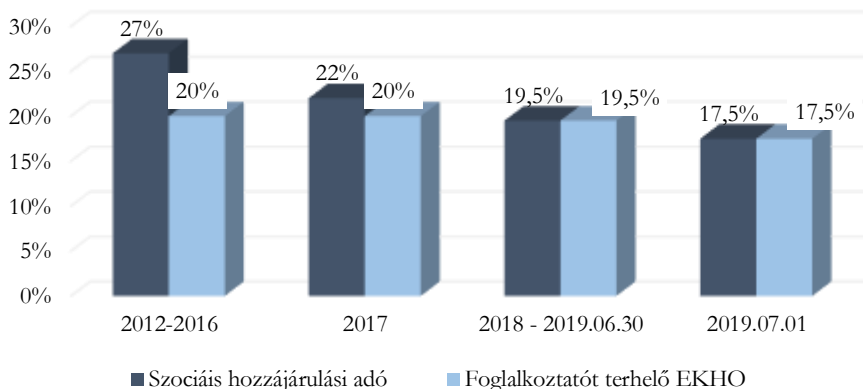
Az általánosan fizetendő munkavállalót terhelő közteher mértéke kedvezmények nélkül 33,5%. Amely esetében 15% a személyi jövedelemadó, 10% a nyugdíjbiztosítási járulék és 8,5% az egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék. Az alábbi 5. ábra jól szemlélteti az eltérést, amely a foglalkoztatott nettó jövedelmében mutatkozik.



5. ábra. A normál adózás és az EKHO szerinti adózás esetében a foglalkoztatottnál maradó rész, és az adóhatóságnak utalandó összeg aránya

Forrás: Adóörvények, saját szerkesztés

A foglalkoztatót, munkaadót terhelő járulék az évek folyamán folyamatosan változott. A rendszer bevezetésekor még nem érte el a társadalombiztosítási járuléknak később a szociális hozzájárulási adónak mértékét. A foglalkoztatót terhelő EKHO 20%-os közterhet jelentett egészen addig, míg a szociális hozzájárulási adó nem csökkent ez alá. Ezek után a két százalékos érték megegyezik. 2018. január 1-től 19,5%. Majd 2019 július 1-től 17,5%. A foglalkoztató pénzügyi előnye annyi lehet, hogy az EKHO-s jövedelem után nem kell szakképzési hozzájárulást fizetni. A változást 6. ábra szemlélteti.

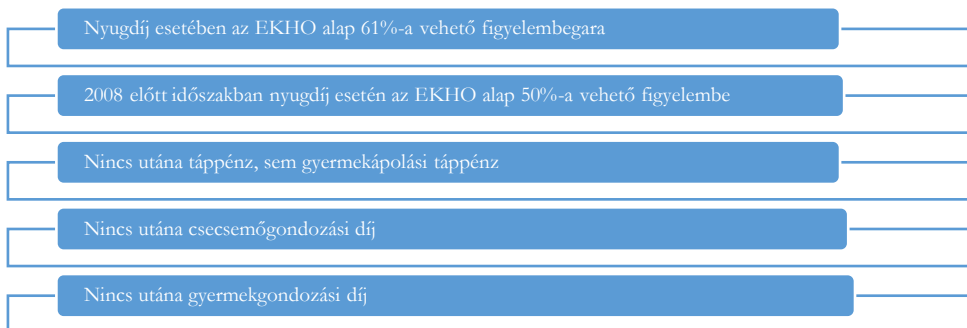


6. ábra. A szociális hozzájárulási adó és az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás mértéke

Forrás: Adótörvények, saját szerkesztés

A törvény szerint a foglalkoztatottnak, megbízottnak saját magának kell eldöntenie, hogy szeretne-e élni az EKHO szerinti adózással, figyelve a jogosultságra és a választás esetleges későbbi hátrányos következményeire. Az adózó a választást tartós időtartam esetén évközben bármikor megteheti, főszabályként ezt követően tudja csak a foglalkoztató ezzel módszerrel számolnia a jövedelmet.

Az EKHO-t választó magánszemély, ahogy azt az előbbieken bemutattuk a járulékok közül csak nyugdíjjárulékot és természetbeni egészségbiztosítási járulékot fizet. Azaz nem fizet sem pénzbeli egészségbiztosítási járulékot, sem munkaerőpiaci járulékot. Ez alapján a következő társadalombiztosítási ellátások illetik meg: egészségügyi szolgáltatás, baleseti egészségügyi szolgáltatás, baleseti járadék és nyugdíjbiztosítási ellátásra. Azonban az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásaira nem szerez jogosultság, a nyugdíj esetében pedig csökkentett alapot vesznek figyelembe. A hátrányokat összefoglalva a 7. ábrán láthatjuk. Az EKHO-t választónak ez alapján tudatában kell lennie annak, hogy a most választott magasabb nettó jövedelem az a későbbiekben alacsonyabb nyugdíjjövedelemmel jár.

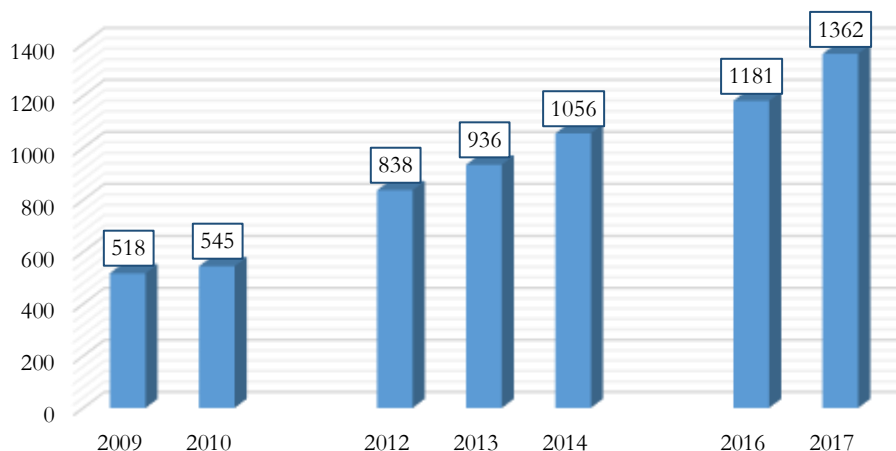


7. ábra. Az EKHO választásának hátrányos következményei

Forrás: Adótörvények, saját szerkesztés

Az EKHO szerint adózó jövedelmek

Az EKHO szerinti jövedelmek nagyságáról kevés adat áll rendelkezésünkre. A különböző Nemzeti Adó- és Vámhivatal által kibocsátott évkönyvek eltérő tartalmú adatsorokat tartalmaznak. Az egyetlen több évkönyvben is előforduló adat a magánszemélyt terhelő EKHO egészségbiztosítási alapot terhelő része. Ezt a 7. ábra mutatja be. Mivel ennek a mértéke nem változott megállapítható, hogy az így adózó jövedelmek dinamikusan növekedtek, és nőtt a részarányuk összjövedelmen belül.



8. ábra. A magánszemélyt terhelő egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás egészségbiztosítási alapot terhelő része (adatok: millió Ft)

Forrás: NAV évkönyvek, saját szerkesztés, Megjegyzés: a 2011-es és 2015-ös évre vonatkozóan a NAV évkönyvek nem tartalmaznak adatokat.

A sportszektor és az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás

A magyar kormány a sportszektort a 2010-es év óta kiemelt stratégiai ágazatként kezeli. Ez alatt az időszak alatt a sportot számos direkt és indirekt intézkedéssel segítette. Az állam a költségvetési bevételekről lemondva közvetlenül vagy közvetetten hozzájárul a sport és sportszervezetek támogatásához (BÁCS, BECSKY-NAGY, 2015). Ennek volt első lépése, hogy 2010 július 1-től a sportszakemberek is jogosulttá váltak az EKHO választására. A legfontosabb változásnak azonban a 2011-ben történt törvénymódosítás tekinthető, mely lehetőséget ad arra, hogy a gazdálkodó szervezetek az adójuk egy meghatározott részét közvetlenül a sportszervezetek részére juttassák (FARAGÓ, 2017). Az adórendszeren keresztül történő támogatás 2013-tól egészült ki a közvetlen állami támogatással a kiemelt sportágfejlesztési program, valamint a felzárkóztató program jóvoltából (GÓSI – BUKTA, 2019). A támogatási rendszerben azonban visszaköszön a magyar sport élsport- és olimpia centrikussága is (BUKTA, 2018)

Az EKHO törvény alapján a professzionális sportolók és edzőik részére a törvény magasabb bevételi határt állapít meg, mint általános esetében. Az értékeket 2. táblázat tartalmazza. Azaz a professzionális sportolók éves szinten magasabb jövedelem után

választhatják ezt a kedvezményezési adózási formát, mint például az előadóművészek. Emellett meg kell még említeni, hogy a fizető nem kötelezett EKHO fizetésre a hivatásos sportoló után, a foglalkozása (játéka, versenyzése) ellenértékéért jutott bevétele után. A sporttörvény szerint hivatásos sportolónak az tekinthető, aki munkaszerződés vagy megbízási szerződés alapján fejti ki sporttevékenységét, feltéve, hogy a megbízási díj a számvitelről szóló törvény szerint bérköltséggé kerül kifizetésre.

2. táblázat. Az Egyszerűsített Közteherviselési Hozzájárulás határa az elmúlt 10 évben, millió Ft-ban

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Általános határ	25	25	25	25	25	60	60	60	60	60
Hivatásos sportoló	50	100	100	100	100	125	125	250	250	500

Forrás: 2005. évi CXX. törvény hatályos változatai, saját szerkesztés

A 3. táblázatban az elmúlt néhány év egyszerűsített közteherviselési adó szerint fizetett jövedelmeit láthatjuk összevetve a személyi jövedelemadó összevont adózás alá jövedelmeivel. A sportszektor számára ez az adózási forma 2010 július 1-től érhető el. A sport területe 2011-től részesül kiemelt állami támogatásban. A társasági adórendszeren keresztül történő támogatás a 2012-es évtől mutat dinamikus növekedést, ehhez kapcsolódhat az EKHO szerint adózó jövedelmek növekedése is. Az edzői létszám és sportszakemberek számának növekedése szintén a 2011-es évhez köthető (GŐSI, 2017).

3. táblázat Az EKHO szerinti adózott jövedelem aránya

Megnevezés	2009	2010	2012	2013	2014	2016
Éves összevont jövedelem (millió Ft)	8.301.247	8.470.562	8.427.361	8.760.908	9.434.370	11.042,969
EKHO szerint adózott jövedelem (millió Ft)	32.375	34.063	52.375	58.500	66.000	73.813
EKHO-s jövedelem aránya az összevont jövedelemhez	0,39%	0,40%	0,62%	0,67%	0,70%	0,67%

Forrás: NAV évkönyvek, saját szerkesztés, Megjegyzés: a 2011-es évre vonatkozóan a NAV évkönyvek nem tartalmaznak adatot

Az EKHO törvény egyik specialitása a hivatásos sportolók esetében, hogy esetükben az EKHO szerint adózó jövedelemnél a foglalkoztatót nem terheli semmilyen adó és

járulékfizetési kötelezettség. A magyar sportrendszerében a futball az, amely mind gazdaságilag, mind utánpótlás létszámban, mind hivatásos sportolót foglalkoztató létszámban kiemelkedik a többi a sportág közül. A magyar labdarúgás számos területén gyökeres változások következtek be az elmúlt években (KASSAY, 2018). A hivatásos labdarúgásban tetemes összegek jelentek meg. A törvény adta lehetőségeknek köszönhetően ráadásul csökkent a járulék teher. Az a terület, ahol még jelen pillanatban sem sikerült áttörést elérni az a nézői létszám, továbbra is jellemző, hogy a mérkőzések egy része üres lelátó előtt zajlik (KASSAY, 2017).

A 4. táblázatban a 2018/2019-es labdarúgó szezon első három helyezettjének néhány adata látható. A táblázat bemutatja, hogy a bérjárulékok aránya a személyi jellegű ráfordításokon belül csökkent. A bérjárulék tömeg is évről-évre zsugorodik, annak ellenére is, hogy az FTC és Videoton esetében a bérköltsége dinamikusan növekedett az időszak alatt. A választás azért erre a három évre esett, mert 2016-ban nem volt meg még a fizetési mentesség. A törvény módosításoknak köszönhetően ez 2017. szeptember 1-től vált lehetségessé, így abban az évben egy fél szezon normál közterhekkkel, míg a másik fele fizetési kötelezettség nélkül tudott megvalósulni. A 2018-as évben, pedig a teljes évben elérhető volt a professzionális sportolók után a kedvezmény. A járulék arány, ha további törvényi módosítás nem történik várhatóan nem fog változni, hiszen a minimálbérig továbbra is él a normál adó és járulékfizetési szabályozás, valamint a mentesség nem vonatkozik az egyéb sportszakemberekre (edzők, sportmunkatársak).

4. táblázat. A magyar férfi labdarúgó NB/I 2018/2019-es szezon első három helyezettjének személyi jellegű kifizetéséhez kapcsolódó adatai

Megnevezés	FTC Labdarúgó Zrt	Videoton (Fehérvár F. C. Kft	Debrecen (DVSC Futball Zrt)
2016			
Bérjárulékok (ezer Ft)	476 216	377 493	176 023
Béreköltség (ezer Ft)	2 240 978	1 788 419	833 411
Bérjárulékok aránya a személyi jellegű ráfordításokon belül	17,03%	16,89%	17,41%
2017			
Bérjárulékok (ezer Ft)	407 768	370 542	134 901
Béreköltség (ezer Ft)	2 674 526	2 237 952	833 822
Bérjárulékok aránya a személyi jellegű ráfordításokon belül	15,25%	13,81%	13,85%
2018			
Bérjárulékok (ezer Ft)	245 979	297 380	42 862
Béreköltség (ezer Ft)	2 984 311	3 999 758	718 938
Bérjárulékok aránya a személyi jellegű ráfordításokon belül	8,24%	7,43%	5,61%

Forrás: <https://e-beszamolo.im.gov.hu>; szervezeti beszámolók, saját szerkesztés

KÖVETKEZETETÉS JAVASLATOK

A vizsgált két adónem tekintetében elmondható, hogy népszerűségük az elmúlt években növekedett. A kisadózó vállalkozások tételes adójának a 2013-as bevezetése óta töretlen a népszerűsége. Nemzetgazdasági szempontból előnye a gazdaság kifehéredésében jelentkezik. Az adóból származó bevételek biztos bevételi pontot jelentenek a költségvetés számára. A törvények alapján azonban a pénzbeli társadalombiztosítási ellátásokra negatív hatással van. Célszerű lenne az adózási módot választók figyelmét hangsúlyosan felhívni erre, párhuzamosan az öngondoskodási formák népszerűsítésével. Hazánkban jelenleg három fajtája elérhető: az önkéntes nyugdíjpénztár, a nyugdíj-előtakarékossági számla és a nyugdíjbiztosítás. A felmérések alapján a lakosság egy része nem is gondolkodik a pénzügyi előtakarékoság különböző formáin. A lehetőségek közül az önkéntes magán nyugdíjpénztár kerül leggyakrabban megemlítésre (SZABÓ, 2017). Az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás a magánszemélyek számára elérhető adózási forma. Az összjövedelmen belüli részaránya akkor növekedett meg, mikor a sportszektor foglalkoztatottjai számára is elérhető vált. Ez az adózási forma rövidtávon magasabb jövedelmet, hosszútávon viszont alacsonyabb nyugdíjat eredményezhet. Így ennél az adózási módnál is célszerű felhívni a figyelmet az öngondoskodás fontosságára. Mindkét adónem esete rávilágít arra tényre, hogy fontos lenne, ha hazánk lakossága ismerné az alapvető adózási módokat és tudatosan választaná közülük az előnyök és a későbbi hátrányok figyelembevételével.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról

1997. évi LXXX. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről

1997. évi LXXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról

2004. évi I. törvény a sportról

2005. évi CXX. törvény az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról

2012. évi CXLVII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról

2017. évi CL. törvény az adózás rendjéről

ALLINGHAM, M. – SANDMO, A. (1972): Income tax evasion: A theoretical analysis. *Journal of Public Economics*, Vol. 1. No. 3-4, 323-338. [https://doi.org/10.1016/0047-2727\(72\)90010-2](https://doi.org/10.1016/0047-2727(72)90010-2)

AMBRUS Rita Anna (2012): A személyi jövedelemadó rendszer áttekintése, különös tekintettel az adókedvezmények hatására. PhD dolgozat. Sopron, Nyugat-magyarországi Egyetem.

BÁCS Zoltán, BECSKY-NAGY Patrícia. (2015): A sportszervezetek érintő egyes adófajták; *Magyar Sporttudományi Szemle* 64.szám; 2015/4; 26-33.

BALOGH Ádám (2014): Adóelkerülés és rejtett gazdaság Magyarországon. *Köz-gazdaság: tudományos füzetek*. IX évfolyam / 4. szám; 15-30. http://www.uni-corvinus.hu/fileadmin/user_upload/hu/kozgazdasagtudomanyi_kar/files/Koz_gazdasag/IX_evfolyam_4.szam_2014._december/Balog_15-30.pdf (letöltés 2019.04.20)

- BÁN Erika (2018): Az ellenőrzés produktivitást segítő szerepe és fejlesztése a magyar KKV szektorban. Doktori (PhD) értekezés. Gödöllő, Szent István Egyetem. <http://phd.szic.hu/?docId=15967> (letöltés: 2019.06.10) DOI: 10.14751/SZIE.2018.01
- BÁNFI Tamás (2014): Igazságos adó(rendszer) vagy etikus adózó. Közgazdaság: tudományos füzetek. IX. évfolyam/ 4.szám; 99-107. <http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/1831/> (letöltés 2019.05.10)
- BORDÁS Péter (2018): SMART TAXATION, okos adózás a hazai adórendszerekben. Közjogi Szemle 11 (3) 47-52. http://real.mtak.hu/90883/1/BP_Smart%20taxation_Ksz%202018.pdf (letöltés 2019.06.10)
- BUKTA Zsuzsanna (2018): Önkormányzati sportstratégiák. Neveléstudomány 2018/2. 34-43. <https://doi.org/10.21549/ntny.22.2018.2.3> (letöltés: 2019.06.10.)
- FARAGÓ Beatrix (2017): A sportstratégiai ágazat erősödése Magyarországon a 2011-2016-os időszakban. Tér-Gazdaság-Ember, 2017/3, 94-109.
- GALÁNTAINÉ MÁTÉ Zsuzsanna (2006): Adó(rendszer)tan: EU-konform magyar adók. Budapest, Magyarország. Aula Kiadó
- GÓSI Zsuzsanna – BUKTA Zsuzsanna (2019): Sportszövetségek a kiemelt sportágfejlesztés tükrében. TAYLOR: Gazdálkodás és Szervezéstudományi folyóirat: A Virtuális Intézet Közép-Európa Kutatására közleménye. 2019/2; 46-55. <https://ojs.bibl.u-szeged.hu/index.php/taylor/article/view/21995> (letöltés: 2019. 06.10)
- GÓSI Zsuzsanna (2017): Atipikus foglalkoztatási formák sportszervezeteknél. Köztes Európa: Társadalomtudományi folyóirat: A VIKEK közleménye. 9:(1-2) 137-145. http://vikkek.eu/wp-content/uploads/2018/03/tordelt_VIKEK_21-22.pdf (letöltés: 2019.05.10)
- HANDA Lászlóné (2013): Egyszerűsítési törekvések értékelése a hazai kis- és középvállalkozások adórendszerében. In: NAGY I. Z. (szerk): Vállalkozásfejlesztés a XXI. században III. Tanulmánykötet. Budapest, Magyarország, Óbudai Egyetem 73-90. http://kgk.uni-obuda.hu/sites/default/files/04_Handa_Laszlone.pdf (letöltés 2019.04.20)
- HERICH György (2018): Adótan. Budapest, Penta Unió. http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qpg001b.html (letöltés: 2019.09.15)
- KASSAY Lili (2017): Akarunk mi meccsre járni? A labdarúgó mérkőzésre járás mögötti szurkolói motivációkat meghatározó tényezők. Testnevelés, Sport, Tudomány / Physical Education, Sport, Scienc. 2/3. 52-63. <https://doi.org/10.21846/tst.2017.3.5>
- KASSAY Lili (2018): Ismerjük a helyszíni szurkolás nézői attitűdjeit. Magyar Sporttudományi Szemle 73.szám, 4-11. http://mstt.hu/wp-content/uploads/2018/06/MSTT-Szemle-2018-01_honlapra.pdf (letöltés 2019.06.10)
- KISS Katalin (2014): A hazai kis- és középvállalkozások strukturális és területi jellemzői európai uniós összevetésben. Modern Geográfia 2014/IV. szám, 1-24. http://www.moderngeografia.eu/wp-content/uploads/2014/11/2014_IV_01_kiss.pdf (letöltés: 2019.06.10)
- KSH (2019): Működő, valódi új, valódi megszűnt vállalkozások száma létszámkategóriák szerint, (utolsó frissítés 2019.07.01)
- LACKÓ Mária – SEMJÉN András – FAZEKAS Mihály – TÓTH István János (2009): Rejtett gazdaság, rejtett foglalkoztatottság – kutatási eredmények és kormányzati politika a nemzetközi és hazai irodalom tükrében. In: Semjén András – Tóth István János (szerk.) Rejtett gazdaság: Be nem jelentett foglalkoztatás és jövedelemelvitkolás – kormányzati lépések és a gazdasági szereplők

válaszai. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia (MTA), Közgazdaságtudományi Intézet 17-42 http://old.mtaki.hu/file/download/ktik11/ktik11_05_hatter.pdf (letöltés: 2019.04.15)

NAV évkönyv 2011

https://www.nav.gov.hu/nav/archiv/Kiadvanyok/evkonyvek/NAV_evkonyvek_/NAV_evkonyvek.html (letöltés 2019. 03. 31)

NAV évkönyv 2012

https://www.nav.gov.hu/nav/archiv/Kiadvanyok/evkonyvek/NAV_evkonyvek_/NAV_evkonyvek.html (letöltés 2019. 03. 31)

NAV évkönyv 2013

https://www.nav.gov.hu/nav/archiv/Kiadvanyok/evkonyvek/NAV_evkonyvek_/NAV_evkonyvek.html (letöltés 2019. 03. 31)

NAV évkönyv 2014

https://www.nav.gov.hu/nav/archiv/Kiadvanyok/evkonyvek/NAV_evkonyvek_/NAV_evkonyvek.html (letöltés 2019. 03. 31)

NAV évkönyv 2015

https://www.nav.gov.hu/nav/archiv/Kiadvanyok/evkonyvek/NAV_evkonyvek_/NAV_evkonyvek.html (letöltés 2019. 03. 31)

NAV évkönyv 2016

https://www.nav.gov.hu/nav/archiv/Kiadvanyok/evkonyvek/NAV_evkonyvek_/NAV_evkonyvek.html (letöltés 2019. 03. 31)

NAV évkönyv 2017

https://www.nav.gov.hu/nav/archiv/Kiadvanyok/evkonyvek/NAV_evkonyvek_/NAV_evkonyvek.html (letöltés 2019. 03. 31)

NAV Világa 2010

https://www.nav.gov.hu/nav/archiv/Kiadvanyok/evkonyvek/NAV_evkonyvek_/NAV_evkonyvek.html (letöltés 2019. 03. 31)

SAMUELSON, P. A. – NORDHAUS, W. D. (1988): Közgazdaságtan III. Alkalmazott közgazdaságtan a mai világban. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.

SCHNEIDER, F. (2012): The Shadow Economy and Work in the Shadow: What Do We (Not) Know? IZA Discussion Papers No. 6423. March 2012. Germany, Bonn, IZA. <http://ftp.iza.org/dp6423.pdf> (letöltés 2019.04.15)

SEMJÉN András – TÓTH István János – FAZEKAS Mihály (2009): Az egyszerűsített vállalkozói adó (eva) tapasztalatai vállalkozói interjúk alapján. In. SEMJÉN András – TÓTH István János (szerk): Rendett gazdaság: Be nem jelentett foglalkoztatás és jövedelemeltitkolás- kormányzati lépések és a gazdasági szereplők válaszai. Budapest, Magyarország, MTA Közgazdaságtudományi Intézet. 131-149. http://real.mtak.hu/81029/1/ktik11_10_eva.pdf (letöltés: 2019.06.10)

SEMJÉN András (2006): A mai magyar adórendszer: Jellegzetességek, problémák, kihívások. In. VIZI E. Sz.; TEPLÁN I.; SZENTPÉTERI J. (szerk): Előmunkálatok a társadalmi párbeszédhez: a Gazdasági és Szociális Tanács felkérésére készített tanulmányok. Budapest, Magyarország: Gazdasági és Szociális Tanács; 215-230. <http://econ.core.hu/doc/parbeszed/semjen.pdf> (letöltés: 2019.04.15)

SEMJÉN András (2017): Az adózói magatartás különféle magyarázatai. Közgazdasági Szemle 64: 2pp. 140-184. <https://dx.doi.org/10.18414/KSZ.2017.2.140>

SRINIVASAN, T. N. (1973): Tax evasion: A model. *Journal of Public Economics*, Vol. 2. No. 4. 339–346. [https://doi.org/10.1016/0047-2727\(73\)90024-8](https://doi.org/10.1016/0047-2727(73)90024-8)

STIGLICZ, J. E. (2000): *A kormányzati szektor gazdaságtana*. Budapest, KJK-Kerszöv Jogi és Üzleti Kiadó.

SZABÓ Zsolt Mihály (2017): Nyugdíjbiztonság lehetőségei – Öngondoskodás szerepe életünkben. In. CSISZÁRIK-KOCSIR Ágnes (szerk): *Vállalkozásfejlesztés a XXI. században: VII: tanulmánykötet*. Budapest, Magyarország: Óbudai Egyetem Keleti Károly Gazdasági Kar. 561-579.

TÓTH Ágnes – TÓTH István János (2003) *Az egyszerűsített vállalkozási adó (eva) tapasztalatai* MKIK, GVI, Budapest